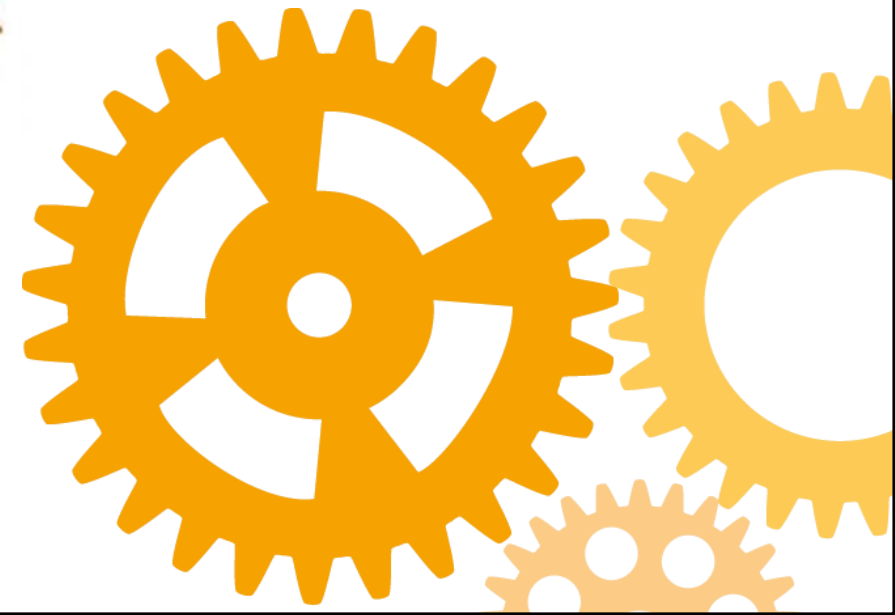

Kommun
och sjukvård
Samverkan i Göteborgsområdet

Eva Nilsson
Utvecklingsledare
Vårdsamverkan
eva.nilsson2@partille.se

En evidensbaserad metod

Delat beslutsfattande

Varför Delat beslutsfattande?

Individens rätt till inflytande och medbestämmande har stöd i flera lagar, avtal och riktlinjer, bland annat:

- Socialstyrelsens nationella riktlinjer för psykosociala insatser vid schizofreni eller schizofreniliknande tillstånd
- Hälso- och sjukvårdslagen
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade)
- Socialtjänstlagen

I arbetet med Patientlagen har det också betonats att man avser att ytterligare förstärka patientens makt och inflytande över vården och "åstadkomma en maktförskjutning från hälso- och sjukvårdens huvudmän och professioner till patienten".

Är Delat beslutsfattande kostnadseffektivt?

Delat beslutsfattande kan en början innebära vissa ökade kostnader men är på längre sikt kostnadseffektivt.

Utöver individens delaktighet är Delat beslutsfattande en viktig resurs för professionen då det ger möjlighet att fatta bättre beslut med ett bättre underlag.

Delat beslutsfattande har flera dokumenterade vinster och studie visar att Delat beslutsfattande inte tar längre tid än andra sätt att arbeta på.

Några vinster med Delat beslutsfattande:

- Individen känner en högre grad av delaktighet.
- Individen känner sig generellt nöjdare med besluten och man har sett höjd brukartillfredsställelse.
- Antalet behandlingsavbrott minskar.
  - ❖ Tex. i psykiatrin bryter ungefär var tredje brukare sin kontakt med vården och ofta är skälet att man inte känner sig lyssnad på.
- Ger ökade kunskaper hos brukare om deras ohälsa och olika behandlingsalternativ samt vilka resultat man kan förvänta sig av dem.

Delat beslutsfattande

Professionen kan aldrig vara eller bli lika insatt i personens upplevelse av sjukdomen och vad detta kan innebära, som personen själv. Den kunskap som brukaren själv kan bidra med är i många fall helt avgörande för valet av åtgärd.

När individen har inflytande över sin egen situation är det troligt att han eller hon upplever trygghet, tillit och delaktighet istället för en känsla av att vara betydelselös, kränkt och maktlös.

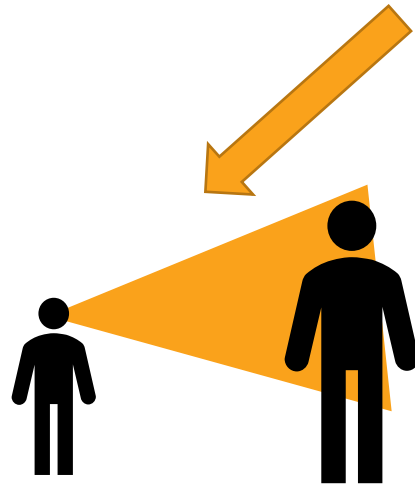

Definitioner

Barnperspektiv

Vuxens perspektiv på barn, samhällets syn på barn

Barnets perspektiv

Det individuella barnets perspektiv

Delaktighet
Delat beslutsfattande

Barnrättsperspektiv

Att se en fråga ur de rättigheter barnet har utifrån barnkonventionen

Delat beslutsfattande – en interaktiv process

En metod och ett förhållningssätt för att öka brukarens delaktighet i vård och omsorg.

Båda betraktas som värdefulla kunskapsbärare.

Interaktiv process – ta reda på alternativ, gå igenom för- och nackdelar

Modellen rekommenderas som ett genomgripande arbetssätt för både kommun och sjukvård

Stegen i delat beslutsfattande

Är barnet och
vårdnadshavare redo?

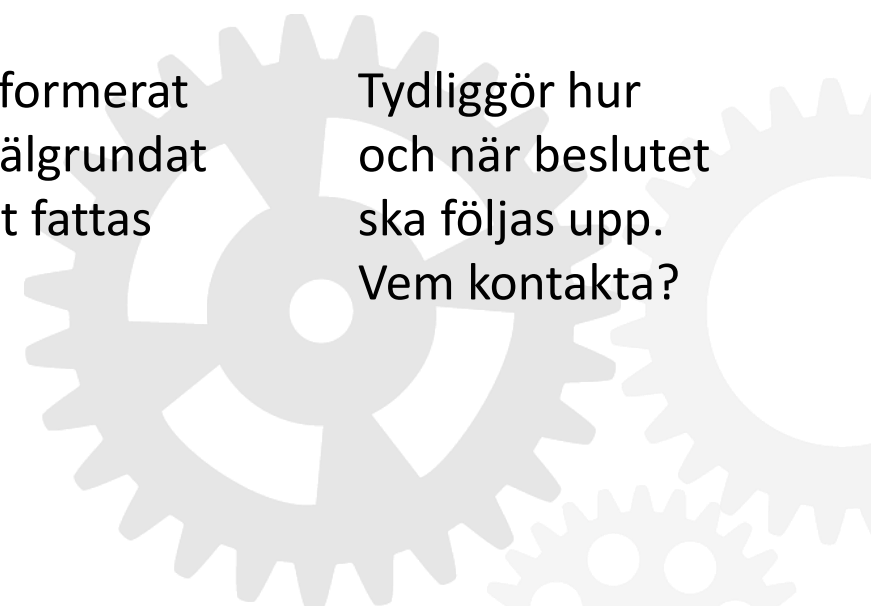
Skapa gemensam agenda.
Beskriv inblandades roller

Barnet och personalens alternativ.
Fördelar och nackdelar.

Diskussion kring alternativ och val.
Uppmuntra till diskussion.

Ett informerat och välgrundat beslut fattas

Tydliggör hur och när beslutet ska följas upp.
Vem kontakta?

Delat beslutsfattande i nio steg

1. Tydliggör att ett beslut behöver fattas
2. Gör det tydligt vilka roller var och en har och vilka uppgifter de ska ansvara för
3. Presentera olika alternativ
4. Gå igenom alternativens för- och nackdelar
5. Undersök individens förväntningar, förståelse och värderingar/preferenser
6. Vad tycker de inblandade om alternativen
7. Diskutera tillsammans och väg alternativen mot varandra
8. Fatta ett gemensamt beslut, där individen har avgörande makt
9. Planera hur det ska genomföras och när det ska utvärderas

Detta är en pågående process, när uppföljning görs eller förändringar måste göras, får man börja om

Fem nivåer av delaktighet

Nivå 5

Barn delar makt och ansvar över beslutsfattande

Nivå 4

Barn involveras i beslutsfattande processer redan från början

Nivå 3

Barns åsikter och synpunkter beaktas

Nivå 2

Barn får stöd i att uttrycka sina synpunkter

Nivå 1

Barn blir lyssnade till

Öppningar

Är jag beredd att dela inflytande och ansvar med barn?

Är jag beredd att låta barn delta i mina beslutsfattande processer?

Är jag beredd att beakta barns åsikter och synpunkter?

Är jag beredd att stödja barn att uttrycka sina åsikter och synpunkter?

Är jag beredd att lyssna på barn?

Möjligheter

Finns det ett förfarande som möjliggör för barn och vuxna att dela inflytande och ansvar över beslut?

Finns rutiner som möjliggör för barn att delta i beslutsfattande processer?

Möjliggör den beslutsfattande processen att barns åsikter och synpunkter beaktas?

Har jag tillgång till aktiviteter och metoder som stödjer brukare att uttrycka åsikter & synpunkter?

Arbetar jag på ett sätt som möjliggör att barn blir lyssnade till?

Skyldigheter

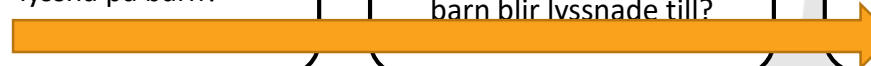
Är det ett policykrav att barn och vuxna delar inflytande och ansvar över beslut?

Är det ett policykrav att barn ska vara involverade i beslutsfattande processer?

Är det ett policykrav att barns åsikter och synpunkter ska vägas in i beslutsfattande?

Är det ett policykrav att barn ska ges stöd i att uttrycka sina åsikter och sina synpunkter?

Är det ett policykrav att barn ska bli lyssnade till?

Utbildning/information halv dag innehåll.

Delat beslutsfattande är en metodik som kan användas i kombination med flera olika arbetssätt så länge vissa grundkomponenter finns med. Dessa grundkomponenter, eller centrala delar.

- Generell modell av beslutsprocessen
- Inventera behov/utmaningar
- Tydliggöra mandat/uppdrag
- Verktyg och beslutshjälpmedel

Material och länkar

- <https://www.vardsamverkan.se/omraden/samordnad-individuell-plan-sip/stodmaterial/metoder-for-delaktighet2/delat-beslutsfattande/>
- <https://plansverige.org/delaktighet/>
- [Hur kan barn påverka stödet vi ger dem? - PDF Free Download \(docplayer.se\)](#)